

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrť leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIII.

V Ljubljani, 28. decembra 1900

List 52.

Zahvalnica*).

Sláva Ti, vsesilni Bog!
Klanjajo se Ti svetóvi,
In kleče kar v eden slog
Tvóji Te slávě rodovi:
Kakor bil si ód negda,
Tako bóš na vekoma!

Vsi Te hvále, vsi časté,
Kerubími, Sérafími
Slávospeve Ti grmé,
Vsi krilátci Tvóji ž njími
Tébi klíčo v jéden slog:
Svéti, svéti, svéti Bog!

Svét si večni góspodar.
Svet, presvet vojská vlastitelj,
Vseh svetov gospód, vladár;
Nébo, zemlja — vsédržitelj —
Vse objema Tvoja čast,
Vse, prav vse je Tvoja vlast.

Krístov apostólski zbor,
Svetcev in prorókov kita
V rájski Ti pošljíja dvor
Nova pevanja slovita.
Vsi mučenci Te časté,
Vse device Te slávě.

Koder koli iz veka v vek
Tvoji Te slávě rodóvi,
Petje jim zvení v odjek.
V brámih Ti grmé glasóvi:
Svet, presvet jedíneec Tvoj,
Ki odrešil svet je Svoj.

Svét, presvét si svéti Duh,
Ti si právi náš učitelj
In tešítelj Svójih slug;
Ki je s Téboj, vsedržítelj!

Ki je s Téboj, večni sin
Bog pravečni z visóčin.

Bóžji sin, Ti ótčin sad,
Si za svet se učlovečil;
Rájski si zapústil grad
In človeški ród osrečil.
Milost Svójo si nam dal,
Grehe vse od nas prognal.

Zvestim svójim vernikom
Zdáj odprta so nebésa,
Tjá povédeš k rajníkom
Náše dúše in telésa,
Kóncem prídeš še poslan
Sódit vséh na sódnji dan.

Vedno nám ob bóku stoj,
Ki Te prosimo pohlevno,
Večne smrti križ je Tvoj
Rešil nás, družíno revno.
Kedar pa nas vzame smrt,
Vzvedi nas na rájski vrt.

Gledi na človeški rod
Milostno, tà vsi smo Tvoji.
Vódi náš pozémski hod,
Dá sovrág nas ne prísvojí.
Prósbami, pokóroj naj
Vnédemo do Tébe v raj.

Dókler náš ne mine čas,
Dokler homo tú na sveti,
Tebi hočemo na glas
Hvalo, čast in slavo peti.
Dáj, da prosti vseh grehot
Tvójih vživamo dobrót.

Pómiluj nas ino sam
Ti, Gospód! nas blagoslóvi;
Milosrden bódi nam,

*) Gl. nemško: »Grosser Gott, wir loben dich.«

Mili Tvóji so glasóvi.
Ti nam káži právo pot,
Váruj nas peklénskíh zmot.

Matvej Andrejevič.

Pripravite Gospodnjo pot!

(Luk. 3. 4.)

Ko je naš Izveličar poslednjič nastopil svojo pot v Jeruzalem in se bližal mestu, prišla mu je nasproti nešteta množica ljudstva. Goreča množica ne ve že, kako bi — Gospodarja nebesom — dostojnejše počastila. Kinčala je pot, koder je jahal nebeški kralj, razgrinjala po cesti svoja oblačila in navdušeno pozdravljala nebeškega kneza.

Isti kralj, Jezus, se približuje tudi nam. Skoraj bo hotel pri nas obhajati svoj duhovni prihod. Zato nas sv. cerkev iskreno kliče in prisrčno prosi: „Pripravite Gospodnjo pot, ravne storite njegove steze: vsaka dolina naj se napolni, vsaka gora, vsaki grič naj se poniža; kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pot“. S temi besedami je dramil Jezusov predhodnik Ivan Krstnik Jude iz grešnega spanja, pripravljaj njhova srca za vreden sprejem dolgo pričakovanega Mesije. Z istimi besedami bodri tudi nas za dostojni sprejem nebeškega kralja.

Kako pa se pripravimo, to nam povedo vske besede same. Pripravljajmo pot Gospodovo tako, da hribe: prevzetna dejanja, ponižamo, doline pa: napačno ponižnost, hinavščino zasujemo. Srce naše je morebiti zaraščeno z gostim trnjem; ne pustimo, da bi po tej poti moral naš Jezus. Očistimo svoja srca v ognju prave pokore; saj nas k temu opominja Jezus, bližajoči se kralj sam.

Njegovo opominjevanje je tem nujnejše, tem prisrčnejše, čim bližje je nam. Ne odlašajmo torej, začnimo takoj marljivo s plodonosnim delom. Sv. Cerkev nas resno opominja, da slušamo njegov glas: „Ne odlašaj se k Gospodu spreobrniti in ne odkladaj pokore od dneva do dneva; zakaj njegova jeza naglo pride in zadene te ob času maščevanja“. V duhu pokore odpravimo iz srca, kar je nebeškemu kralju zoperno, kar mu pot zapira. „Gladka bodi mu pot!“

Kmalu zaslišimo veseli glas: „Slava Bogu na višavah, mir ljudem na zemlji!“ Mir ljudem, ki so voljni pripraviti se na dostojni sprejem nebeškega kneza. Kmalu pride knez miru, delilec milostij. Oni pride, po katerem sta zdihovala Adam in Eva v solzni dolini. On pride!

tako so klicali preroki od stoletja do stoletja. On pride! tako kliče sv. Ivan v puščavi ob reki Jordanu. On prihaja! tako se razlega danes po vseh zemeljskih pokrajinah. Ta klic hočemo poslušati in pripraviti Gospodovo pot: ravne hočemo storiti vse steze, vsako dolino napolniti, vsako goro in grič znižati, vse, kar je krivega, poravnati. To namreč vemo, da le potem zagledamo izveličanje božje, katero nam vshaja na betlehemskih planjavah v ljubeznjivem detetu. Z verskim prepričanjem, srčnim veseljem mu po hitimo naproti in vshvalimo Gospoda:

Češčen bodi, o Gospod, ki si obiskal svoje ljudstvo!

L. P.

Božični glasovi.

I.

Noč se razgrinja
tiho nad vas . . .
Vtihnili že vsaki je
človeški glas.

Mirno igra se
zvezdic nebrč,
trudnim zemljanom
želeč pokoj.

Rajski krilatec
čuva zemljo,
nji je Rošenje
nocoj došlo . . .

Sanjaj, o sanjaj,
srečni moj rod;
tebi je rojen
to noč Gospod!

II.

To se žare
luči svetle! —
Komaj se vidi
drevesce iz njih . . .

Pesmico poj,
srce, nocoj
luči presvetli
nam dani z nebes . . .

Dete ljubo,
z lučjo svetlo
Ti nam preženi
to grešno temo! . . .

III.

Vsako srce poje
pesmi glasne svoje
danes, dan veseli.
In kaj bi ne peli?

Saj je odprto
svetlo nebo,
angeljci mir nam
iz raja neso . . .

Torei, srce, pevaj,
srečni čas umevaj,
Dete božje v zali,
v rajski luči hvali.

Generoz Maver.

Pri pastircih.

Pasle so se ovčke bele,
lisaste in začrnele;
zraven so pastirji bdeli,
ovčke čuvali veseli . . .

Glej! kar svit jim zlat zasije,
žar se mil nad nje razlije:
zbori angeljev krilatih
iz nebes bitijo zlatih.

Pri pastirčkih se ustavi
eden in vesel jim pravi:
„Rešenika vam oznanjam,
Konec zdaj je grešnim sanjam!

Brzo v hlevce pohitite,
Dete božje počastite . . .
Naj povsod Rešniku sveta
se razlega pesem vneta!“ . . .

K.

Molimo — Slovenci konec leta molimo!

Bliža se novo leto. Z zanimanjem, skoro bi rekel s skrbjo gledamo koncu leta v prihodnjost ne vede, kaj nam prinese. — Tako tudi Slovenci. Ali se nam je nadejati, ali bati? Bog daj, da bi bilo prvo!

Zato pa molimo, molimo — in z molitvijo se pripravljamo na prihod novega leta.

Molimo, kjer moremo, molimo mnogo, molimo pogosto, brez prestanka, molimo zlasti za duhovne dari!

V izgled za lepo in pravo molitev naj nam bodo svetniki.

O sv. Arzeniju, puščavniku, in še o mnogih drugih je znano, da niso molili le po dnevi, ampak tudi velik del noči so prečuli v molitvi, kadar so se pripravljali na kake posebno imenitne dogodke.

Sv. Ludovik je molil, ko je bil na potovanju jezdec na konju. Vedno je bil v molitvi. In ko so mu očitali, da zanemarja čas z molit-

vijo, je rekel: „Ko bi toliko časa izgubil pri igri, ne rekel bi mi nihče ničesar!“

Sv. Aleksander, ki je umrl l. 430., je sezidal na bregu reke Evfrat samostan s 4000 menihi, ki so molili vedno in nepretrgoma za blagor njegov in blagor države.

Sicer pa molimo lahko tudi s kratkimi vzdihljeji, da, s svojim navadnim vsakdanjim delom, ako je le opravljamo iz pravega namena in je darujemo Bogu v čast in bližnjemu v korist.

Molimo torej dragi katoliški Slovenci, molimo veliko, da Gospod umakne pretečo šibo, ki jo je morebiti dvignil že za prihodnje leto nad naš mili narod slovenski, kdo vé, ali nas ne udari? — Molimo pa tudi za bližnjega: in sicer ne le za prijatelja, ampak tudi za sovražnika.

Dal Bog, da bi se uresničile besede Presernua, čegar stoletnico rojstva smo pred kratkim slavili, ki poje:

Vremena bodo Kranjcem se zjasnila,
Jim milše zvezde kakor prej sijale.

O.

Ugovori in odgovori.

Francosko napisal Abbé de Ségur.

(Konec).

XL.

Mladina se mora iznoretiti.

Odgovor: Dobro, le naužij se mladih let, a v čem pa je to uživanje? Mar v pijanosti? ali v tem, da zapravljáš svoj denar, svojo čast, svoje zdravje in svojo večno srečo v družbi slaboživečih ljudi? ali v tem, da se Bog žali? Zares, čudno je to nravoslovje. V sv. evangeliju ne vem temu nravoslovju prostora; a tudi mu zdrav človeški razum nasprotuje.

Da, navžiti se je treba mladostim, da delamo to, kar je prav in dobro, in da se varujemo tega, kar je slabo, da torej zvesto izpolnujemo dolžnosti svojega stanu. Edina razlika med mladostjo in starostjo je v tem, da je mladost živahnejša in krepkejša in radi tega mora mladost tudi živahnejše in krepkejše izpolnovati svoje dolžnosti in delati dobro.

Minuti mora tudi mladost, a minuti mora tako, da je bila Bogu in ljudem všečna, da je predhodnica častiti in blagoslovljeni starosti. Treba je že v mladosti sejati, da bo imela duša kaj žeti ob času smrti.

Ali more biti kaj lepšega na svetu nego čista, nedolžna, sveta mladost? Ne, nič ni bolj ginljivega in ljubeznjivega nego mladost, ki izpolnuje svoje dolžnosti. O, da bi vsa krščanska mladina poznala to svoje dostojanstvo! Za nikako

ceno ne bi hotela dati svoje čistosti! Izgubljena se nikdar ne povrne. Nedolžnost izgubljena — je ura zamujena.

Da, tudi kesanje vrne duši zadovoljnosti in miru; — a kes ni nedolžnost!

Da bi vedela mladost! Da bi mogla starost!

XLI.

Pozneje, ko ne bom imel več toliko dela, bom izpolnoval svoje verske dolžnosti. Pozneje se izpovem; prav gotovo pa ob smrtni uri. Ne bojte se, ne umrjem brez svetih zakramentov.

Odgovor: Torej kasneje, praviš?

Da, zares.

Ali pa veš, dragi prijatelj, da boš pozneje mogel izpolnovati verske dolžnosti, ali veš, da ti bo to mogoče ob smrtni uri? O, koliko jih je že reklo prav kakor ti: „Jutri, pozneje“, a niso dočkali tega „jutri“. prehitela je je smrt, sodba, večnost . . .

Koliko se jih ni hotelo izpovedati, ko so imeli priliko; a ko so se hoteli, — niso se mogli.

Ti praviš, da se hočeš izpovedati na smrtni postelji? Kaj pa, če te smrt prehití, predno se izpoveš?

„Saj je Bog usmiljen“, tako mi odgovarjaš.

Da, Bog je usmiljen, in zato ti nudi uprav danes odpuščanje grehov, dasi ga ne zaslužiš. A dobro pomisli: isti Bog, ki je skesanemu grešniku obljubil odpuščanja grehov, mu ni obljubil jutrišnjega dneva. Ne, uprav nasprotno. On nas je opominjal, da bodimo oprezní, ker smrt bo prišla iznenada. Poslušaj, dragi prijatelj, kaj pravi tvoj Gospod Jezus Krist (Matej 24.):

(Vrsta 42.) Čujte tedaj, ker ne veste, katero uro pride vaš Gospod.

44.) Torej bodite pripravljeni; ker ob uri, ki je ne veste, bo prišel Sin Človekov.

50.) „Da, prišel bo Gospod onega hlapca; a v dan, ko se ne nadeja in ob uri, ki je ne ve“.

51.) „in zavrgel bo nezvestega hlapca . . . in tam bo jok in škripanje z zobmi“.

Bil je mladenič, ki je govoril, kakor ti: „Izpo-vedal se bom že pozneje. Ne bom ne umrl brez svetih zakramentov“. Naenkrat je zbolel. Mati mu je govorila o neumrljivi duši, o duhovniku in izpovedi. Mladenič je še imel vero, a dolgo časa je že zanemarjal svoje verske dolžnosti. Tudi sedaj se še obotavlja ter odlaša izpoved. Slednjič se odloči za izpoved. Naglo grede po duhovnika. Bilo je že zvečer, in duhovnik je bil slučajno malo poprej poklican k drugemu bolniku. Iščejo ga in iščejo, konečno pride duhovnik domov in takoj odhiti k bolnemu mladeniču, a bilo je — prepozno. V groznih mukah in v še večjem obupu je mladenič izdahnul svojo dušo.

O, kolikrat se sliši, da je ta ali oni umrl nagle smrti. Mislim, da bi bilo odveč navajati raznih primerov. Vsak dan slišimo, da je tega in tega kap zadela, ali se je potopil, ali padel in si vrat zlomil

i. dr. In ti kljubu temu odlašáš na jutrišnji dan, dasi se gre za izveličanje tvoje duše.

Deček je nedavno pristopil prvokrat k sv. obhajilu. Ta srečen dan je sklenil resno: „Ako bom kdaj tako nesrečen, da storim smrtni greh, tedaj se hočem še isti dan izpovedati, predno ležem k počitku“.

In zares, pripetila se mu je nesreča. Bila je sobota, in poleg tega še slabo vreme, in duhovnik je bival daleč. Izprva si je mislil deček: „Rajši pojdem za nekaj dni“. Naenkrat pa se spomni svoje slovesne obljube in neki notranj glas mu šepeta: „Stori, kar si obljubil, pojdi k izpovedi!“ Še se obotavlja. V svojem srcu bojuje hud boj, slednjič pade na kolena in moli Časčeno Marijo, da bi ga Bog razsvetlil in mu dal pravo spoznati. — Vstane in se napravi na pot. Ko se je vračal od izpovedi domov, sreča ga gospa, ki ga vpraša, odkod da prihaja. Z veselím obrazom jej pove, konečno jo zagotovi, da bode lahko spal po noči, ker je vsled izpovedi sopet v milosti božji.

Mati ga je ob nedeljah navadila pustila da je dalj časa spal. Tako tudi to jutro. Ob sedmi uri potrká na vrata njegove sobe in ga pokliče. Za četrto ure ga sopet kliče. A ker se ne oglasi, gre v sobo: „No, zaspanec, ali te ni sram, ura je polu osmih“. K postelji pristopi, prime ga za roko, a roka je — ledena. Mati se ustraši, in se zgrudi na zemljo. Njeno dete je mrtvo, telo mu je že mrzlo.

Srečen, da ni odlašal izpovedi do drugega dne!

Bodi tudi ti, dragi prijatelj, ko čitaš te vrstice, tako moder in stori tudi tako!

Konec.

Morebiti boš, dragi bralec, slišal med ljudmi ali čital v časnikih še drugih „ugovorov“ zoper sv. vero. Navel sem ti tukaj le one, ki so najbolj razširjeni. Naj bodo ugovori takali taki, vsi so le zvijaški zaključki t. j. govorilo, le na videz resnica. Ni resnice proti Resnici.

Ako bi pa bil še kak ugovor, tedaj ti, dragi prijatelj, svetujem, pojdi do vrednega duhovnika (saj jih je, hvala Bogu, dosti med nami). Ne boj se ga, sprejel te bode gotovo prijazno. Razodeni mu svoj ugovor in poslušaj, kaj ti odgovori.

Skušaj pa, da se dobro poučiš v veri; čim bolj jo boš spoznal, tem bolj jo boš ljubil. Marsikdo jo sovraži, ker je ne pozna, ker si jo misli popolnoma drugačno kakor pa je v resnici. Zato govori proti veri.

Želim, da bi bili ti razgovori, ki sem je imel s teboj, tvoji duši v izveličanje.

Ako je kaka točka, ki to ne prepriča koj, čitaj jo sopet in jo dobro razmišljuj. Če se ti pa navedeni dokazi zde premalo podprti, tedaj vedi, da je to le moja krivda, ne pa resnice, ki sem jo zagovarjati hotel.

Želja, da kolikor mogoče kratko odgovarjam, in pa moje male zmožnosti so vzrok, da sem bil kje nekoliko površen.

O, ko bi se mi bilo posrečilo, da bi ti bil okrepil s tem spisom vero, vzbudil ti ljubezen do čednosti in gorečnosti, za dušno ti izveličanje! To je bil edin namen tem

vrsticam. Moj trud bi potem ne bil zastonj. Moja knjižica bi bila dobro delo.

Naj ljubi Bog blagoslovi tebe, dragi bralec, in naj slednjič blagoslovi tudi mene!

Sedaj se pa, dragi bralec, s teboj poslavljaj. Z Bogom, na svidenje! Bog ukrene tako, da na svidenje — v nebesih. Amen. A. M.

Dobri pastir.

(Konec.)

Po svetem opraviu ostane župnik še pri bolnici spoznavši, da ne dočaka jutranje zore. Sklenjenima rokama je ležala bolnica mirno na trdi slami; a po mrtvaško bledem obrazu je bil sedaj razlit nebeški mir in blede ustnice so šepetale:

„Hvala ti, o moj Jezus! Hvala!“

Župnik je med tem stopil k oknu in je odprl. Okuženi zrak v sobici omamila ga je popolnoma, glava mu je postajala vedno težja, zdelo se mu je, kakor da vse v sobi v divjem vrtincu pleše krog njega.

Naslonil se je na okno, da se navžije svežega zraka. Nehote se je spomnil svarjenja hišne gospodinje. Tudi vse to ga je navdajalo z nebeškim veseljem. Kolikokrat si je želel še mlad dijak, da bi kot mašnik umrl po vzgledu nebeškega Pastirja življenje darujoč za rešitev svojih ovčic.

Misli si: morda je sedaj prišel čas, da se mu izpolni želja otroških let! Brez števila zvezdic je blestelo na nebu, da — tam gori nad zvezdami je njegov dom! Kakor zamaknjen je zrl župnik na ta blesteči nebeški obok. Zdelo se mu je, kakor da čuje glas svojega nebeškega učenika:

„Pridi, zvesti in modri hlapec, pojdi v veselje, katero ti je pripravljeno od začetka“

Globok vzdih bolnice je vzbudil župnika iz zamišljenosti. hitel je k postelji in spoznavši, da se bolnici bliža zadnja ura je prižgal svečo in začel moliti mrtvaške molitve. Šepetaje je ponavljala umirajoča besede: Oče, v Tvoje roke izročam svojo dušo! Globoko oko je še enkrat zažarelo, še en globok vzdih, — in duša je zapustila to trhlo telo ter stopila pred usmiljenega Sodnika.

Smrtno utrujen se je dvignil župnik od postelje. Zvezde na nebu so jele ugašati, na vshodu pa je jutranja zarija naznanjala prihod novega bleda dne.

* * *

V stolpu bližnje cerkve bila je ura prav tri, ko je župnik zapustil umrlo. Gospodinje, ki mu je prišla opirati hišna vrata, je prosil, naj skrbi za umrlo ter je obljubil poslati denar za pogreb. Po ozkih polumračnih londonskih ulicah je hitel proti domu.

Čutil je nekako omotico in silno utrujenost.

Hoteč si nekaj ur odpočiti je legel v posteljo — a ni se mogel več dvigniti z nje.

Poklicani zdravnik je zmajal z glavo, in ko mu je župnik povedal, kje in kako je prečul preteklo noč, dejal je zdravnik:

„Vi, gospod župnik, steravnali, kakor bi storil v tem slučaju vsak katoliški duhovnik, in prav tega jaz kot luteran nisem v stanu razumeti.“

Naši duhovniki tudi obiskujejo bolnike, toda le take, pri katerih ni nevarnosti; vi katoliški duhovniki pa celo z nekim veseljem hitite v gotovo nevarnost. Tega ne razumevam“.

Smehljaje se odvrne župnik:

„Obiskovati bolnike je dolžnost vsakega katoličana, saj to zahteva ljubezen do bližnjega in za katoliškega duhovna pač ni večje sreče, nego je ona, če zamore umreti kot junak svoje dolžnosti, kot pravi namestnik Gospodov“.

Globoko zamišljen je zapustil zdravnik župnika ter se podal na njegovo prošnjo v hišo, kjer je ležala umrla.

Gospodar in njegova soproga se nista mogla dovolj načuditi župnikovi pogumnosti, a ko sta od zdravnika izvedela njegovo stanje, dejala je gospodinja:

„Da, da, kaj takega so zmožni le katoliški duhovni“.

Za pogreb vse uredivši je hitel zdravnik domu, a besede župnikove so mu donele vedno po ušesih:

„To je torej sreča — mislil je sam pri sebi — v najlepših letih dati življenje — kot junak svoje dolžnosti Resnerazumno to ravnanje katoliških duhovnov“.

Domu prišedši, je hitel v pisarno — k knjigam. A zaman! kar je bral — ni razumel! Njegove misli so hitevale vedno zopet do župnika. V njegovi duši se je naenkrat pojavila misel: kaj, ko bi postal katoličan?

Sam se je prestrašil te misli. Njegovi stariši in pradedi so bili luterani — in on naj bi se izneveril veri svojih očetov? Kako nehvaležno to — kako grdo! A počasi! Kot zdravnik je pa vendar le imel večkrat priliko biti pri smrtni postelji katoličanom in kak razloček se je pojavil tu časih!

Pri luteranih strah pred smrtjo, goreče hrepenenje po življenju in vživanju, pri katoličanih pa: sveti mir in vdanost v božjo voljo. Vse to šlo je zdravniku po glavi. Slednjič je vstal ter se napotil do župnika. Našel ga je mnogo slabšega.

Spoznal je koj, da se bolnikovo življenje bliža koncu, ter mu to tudi razodel.

A z veselim nasmehom je odgovoril bolni župnik:

„Hvala Vam, gospod, doktor“, in roke sklenivši je dostavil poluglasno:

„Hvala ti, o Gospod! Tvoja volja se zgodi“.

*

Nekaj dnij pozneje se je pomikal po ulici mrtvaški spreved.

Tužno so doneli zvonovi pri sv. Magdaleni in mimogredoči so si šepetali:

„Št. Magdalenski župnik! Škoda zanj!“

Koj za mrtvaškim vozom je stopal naš zdravnik. Bil je pri župnikovi smrti navzoč ter se ni mogel prečuditi, s kakim veseljem in kako lahko da se je ločil ta župnik od sveta. Da, tako zamore umreti le on, ki si je gotov večnega plačila.

In ko je stal ob odprtem župnikovem grobu; ko je videl, kako so plakali tu ubožci in siromaki. Št. Magdalenske župe za svojim očetom in dobrotnikom; tedaj je tudi on luteran pokleknil ob grobu

in v njegovi duši je dozorel sklep, da postane — katoličan.

* * *

Nekaj mesecev po župnikovi smrti so klečale ob njegovem grobu tri osebe: Zdravnik, pa gospodar in gospodinja one hiše, kjer si je župnik dobil smrtno bolezen.

To župnikovo poslovanje in njegova junaška smrt — uprav na bojišču — je ginilo vse tako, da so kmalu potem prestopili v katoliško vero.

Pred nekaj urami še le bili so vsi trije v Št. Magdalenski cerkvi slovesno sprejeti v naročje edino prave in izveličalne katoliške cerkve.

Márica Čebinora.

Stolna cerkev v Ljubljani*)

(Dalje.)

Oglejmo si ponatančneje slike vsake šenkavške kapele posebej.

Prva kapela na desnici, ko se pride skozi velika vrata v cerkev, je posvečena sv. Magdaleni. Slika v oltarju: sv. Magdalena v nebeškem zamaknjenju je izmed najkrasnejših slik. Slikar je nam nepoznat. Na zidu je pet slik na presno, ki predstavljajo posamezne dogodke iz življenja sv. Magdalene. Na desni strani sv. Magdalena sedeča pri nogah Gospodovih, za njo stoji njena sestra Marta, vprašajoča Jezusa, zakaj jo pusti samo pri opravkih. Nad to sliko je druga mala: Angelj kaže sv. Magdaleni odprti grob Izveličarjev. Na levi strani kapele je naslikano izpreobrnjenje Magdalenino: Svetnica umiva v hiši farizejevi Izveličarju noge in mu jih briše z lasmi. Mala slika nad to kaže, kako se ji je Jezus po svojem vstajenju prikazal kot vrtnar. Na stropu je vnebovzetje sv. Magdalene. Pri vhodu v kapelo ste alegorični sliki in sicer na desni ljubezen, na levici pa žalost. Oltar je iz lepega črnega mramorja.

Druga kapela na levi je posvečena Izveličarju, zato je tudi na oltarni podobi Kristovo vstajenje in njegova zmaga nad satanom in smrtjo. Na desni strani je naslikan Krist pri vodnjaku s Samaritanko, vrhu te je mala slika: hudoben duh skuša Krista. Na levi kapelini strani je Lazarjevo obujenje in nad tem je naslikan Jezus na Oljski gori. V ozadju pri oltarju je naslikana na desni strani sv. Katarina Sijenska, na levi sv. Alojzij. Na stropu je Kristov vnebovход. Pri vhodu sta zopet alegorični podobi in sicer na desni strani je naslikana devica z maziinimi pripravami, na levi pa nebeško poželenje. Na sredi oltarja je soha žalostne Matere Božje z mrtvim Izveličarjem v naročju. Na ol-

tarju je na desni strani soha sv. Roka, na levi pa sv. Sebastijana. — V rakvi pod to kapelo počiva truplo knežškofa Antona Alojzija Wolfa, ki je umrl 7. februarja 1859 in pa knežškofa Ivana Zlatoustega Pogačar, ki se je v večnost preselil v dan spreobrnjenja sv. Pavla, 15. januarja 1884. — Dva škofa-velikana torej izmed vladajočih na stolici sv. Maksima. Če smo prav poučeni, je le še za enega mrtveca tu prostora.

Tretja kapela je posvečena sv. apostolu Andreju, kojega življenje se nam pred očuje na stenah. Na desni strani: Krist pokliče Andreja za svojega apostola; vrhu te je mala podoba: sv. Peter pripelja sv. Andreja k Jezusu. Na levi steni je mučeniška smrt tega apostola; mala podoba nad to predstavlja sv. Andreja in Ivana, ko vidita Jezusa prihajati k sebi. Pri vhodu je na desni strani naslikan Salomon, na levi pa Mozes. V oltarni podobi je sv. Ivan Nepomuk, ki ga neso angelji v nebese. Naslikal je to podobo Langus. Na menzi je lepa slika umirajočega sv. Frančiška Ksaverija. Slikal Andrej Herlein. Oltar je mramoriranega lesa. Naredil ga je podobar Tomec iz Št. Vida.

Na levi strani poleg prižnice je oltar, na katerem je postavljen velik križ s Križanim. Na straneh stojita sohi Matere Božje in sv. Ivana.

Na drugi strani lece je kapela posvečena presv. Trojici. Podoba v oltarju: Kronanje Marijino od Langusa. Na desni steni je naslikan Abraham s tremi potniki v angeljskih podobah; mala slika nad to kaže Elijo v puščavi, kateremu streže angelj z jedili. Na levi steni je pogoščenje treh angeljev po Abrahamu. Na stropu je slika, ki predstavlja spečega Jakoba, ko vidi v spanju lestev, po kateri hodijo angelji v nebo. Oltar in oba krasna angelja sta iz kararskega marmorja. Pri vhodu je na desni kralj David, na levi Aron.

Naslednja kapela je pravzaprav posvečena sv. Juriju, deželnemu kranjskemu zaščitniku. Ljudje jo pa nazivljejo danes navadno: „Kapela Naše ljube Gospe presv. srca“. V altarju je jako lepa soha „Naše ljube Gospe“ z Jezusčekom. Na menzi stojijo tri podobe: Sv. Jožef z Jezusom, na levici sv. Terezija, na desnici sv. Marjeta Kortonska. Vse tri podobe so Langusove. Ograja te kapelice je iz dragocenega kararskega marmorja. Slike na presno so povzete iz življenja sv. Jurija, in sicer na desni steni svetnikovo obglavljenje; vrhu nje: Sv. Jurij se zagovarja pred kraljem; na levi steni pa: Sv. Jurij v poganskem tempeljnu in vrhu te: mučenje sv. Jurija v ječi. Na stropu

*) Gl. „Danico“ št. 35, str. 274.

je naslikano vnebovzetje tega svetnika. Pri vходу ste alegorični sliki: vera in upanje.

A. M.

(Konec prihodnjič.)

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva.

Namen za mesec december 1900.)

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen:

Jubilej.

☞ Ko bode v prihodnji Silvestrovi noči polnočni zvon izbil zadnjo uro starega leta, takrat bode vzkliknilo marsikatero katoliško srce: „Hvala Bogu! To je bilo res blagoslovljeno leto za Rim, sveto mesto, in za vso našo sveto cerkev“.

☞ Od severa in juga, vzhoda in zahoda so hitele pobožne množice romarjev proti središču katoliškega sveta, da se udeležijo svetega leta, da po zdravijo tam očeta krščanstva, da prinesó seboj v domovino novega življenja, novega navdušenja in ljubezni do matere cerkve. Dasiravno še ni določeno število božjepotnikov, vendar jih je bilo na stotisoče, ki so romali na grobe sv. apostolov. Prihajali so mnogoštevilni romarji iz Severne in Južne Amerike in iz vseh delov sveta; zadnje dni septembra so prišli romarski vlaki z Berolina, Kolina, iz Švice in Avstrije, iz Francije, Španske, Portugalske, Belgije in Amerike.

Z vojskujočo se cerkvijo se je pa združila k dostojni proslavi jubilejnega leta tudi zmagovalna cerkev. Cela vrsta služabnikov in služabnic božjih je bilo povzdignjenih to sveto leto v svetniško čast, da so nam v vspeh budljiv vzgled in da prosijo pri Bogu za nas.

Postalo je to sveto leto krasen dokaz življenske moči, katero preveja katoliško cerkev, dokaz vernega mišljenja pri katoliških narodih ter vir izveličanja za nebrojno duš. Kakor pogledujemo zvečer hvaležno proti solncu, ki nam je dajalo svetlobe, toplote in plodovitosti, tako moramo sedaj pogledovati globoko hvaležnostjo k Srcu Jezusovemu, ki nam je dodelilo vse te dobrrote.

A ne samo k zahvali nas opominja glavni namen tega meseca, pred vsim naj nas opozarja na bodoči splošni jubilej.

Že izza jubilejnega leta 1500 običava namreč sv. cerkev, da po rednem jubileju, ki se vrši vsakih 25 let, razširi svetoletne odpustke po celem krščanskem svetu. Cerkev je pač dobra mati in zato noče le nekaterih maloštevilnih obogatiti; ona hoče, da uživajo vsi njeni otroci obilico njenih dobrot, katere deli radodarnimi rokami. Tako se bodo tudi milostne vodé minolega jubilejnega leta sedaj razlile po vsem svetu. Kakor veletok, ob čegar obrežju poganjajo razna sadna drevesa, potečejo po vseh deželah prav do najbolj oddaljenih otokov, kjer bivajo katoličani.

S tem novim 1901-vim letom napoči čas duhovnega prenovljenja, ob katerem pozivlja papež vse vernike k pokori in poboljšanju, k dostojnemu prejetju sv. zakramentov, k zatajevanju in preišljevanju. „Pripravljajte pot Gospodu, poravnajte

njegova pota!“ (Mark. 1, 3), tako kliče glas sv. cerkve v mesto in deželo v srca vernikom. Da ta klic ne bode ostal brezvspešen, temu jamči zgodovina prejšnjih jubilejnih let. Bila so — rekli bi — veliki ljudski misijoni, ki so se vršili po celem svetu.

Jubilej je dalje čas odpuščanja krivde in kazni. Kakor pomiloščajo knezi ob posebuo radostnih dneh pregnance in ujetnike, tako je pripravljena tudi cerkev sedaj, da odpusti grehe in grešne kazni vsem, ki se skesano pozovejo do nje. Zato podeli spovednikom posebno oblat, da smejo odvezati vseh grehov, naj si bodo še tako veliki, ozdraviti vse rane, zatreti vsako krivdo. A ne le to, vsled moči, katero ji je dal Krist, odpušča tudi vse zaostale časne kazni, ako se opravijo predpisana dela. Bolj kakor kedaj je sv. cerkev podobna te dni oni čudoviti kopeli, o kateri nam pripoveduje evangelij. Njeno vodo je včasih zaplival angelj Gospodov, in kdor je prvi stopil vanjo, ta je ozdravel, pa naj je imel kakoršnokoli bolezen. Ob valovih božje milosti, ki je poverjena cerkvi, leže pomoči potrebni in po zdravju koprneči nešteti duhovni bolniki: slepi, hromi, jetični in dr. Kadar se pa praznuje jubilejno leto, takrat zbudi duh Božji te vode k silnemu valovanju in kdor le resnično želi, ta lahko ozdravi od vseh svojih dušnih bolij.

Slednjič je jubilej tudi čas molitve in dobrih del. Kajti kdor resno misli na svoje izveličanja, ne zadovolji se s tem, da stori le najpotrebnejše, temveč, skuša si po besedah apostolovih „zagotoviti izveličanja z dobrimi deli“. Vrh tega ne ostane dobri vzgled gorečih in krepostnih kristijanov brez blagodejnega vpliva do mlačnih katoličanov. Kakor val vzbuja val, dokler se ne zaziblje celo morje, tako vspeh budljiv pobožnega kristijana tudi druge k pobožnosti.

Z veselim upanjem smemo torej zreti v novo leto. Molili pa bomo, da poslušajo vsi otroci matere cerkve pravičniki in grešniki, glas Jezusovega Srca: „naj bi se povsod vera, strah božji in pobožnost utrudila in ojačila, naj bi se duh molitve ohranil in pomnožil, naj bi se zadostilo z dobrimi deli za grehe, ki so izzvali jezo Božjo“. (Jubilejna okrožnica Pija IX. leta 1875.)

„Glej sedaj je milostipolni čas; glej, sedaj je dan izveličanja!“ (2. Kor. 6 2.) „Z veseljem boste zajemali vodo iz virov izveličanja“. (Iz. 12. 3).

N.

Nameni za mesec december 1900.

b) Posebni nameni:

28.) **Nedolžni otroci.** Krščanska vzgoja v šoli in doma. Katoliške šole. Snažnost in čistost pri mladini. Slovenska mladina.

29.) **Sv. Tomo Kanterburški.** Da bi se uvedla marijanska kongregacija na gimnazijah. Izpreobrnitev bramancev.

30.) **Sv. Sabina.** Ljudski misijoni. Pospeševalci molitvenega apostoljstva. Naraščaj katoliškega učiteljstva na višjih šolah.

31.) **Sv. Silvester.** Sv. oče. Jubilej. Zahvala za dobrrote, prejete v preteklem letu. Vsi udje molitvenega apostoljstva in bratovščine Srca Jezusovega, ki so umrli v decembru in ki bodo meseca januarja bodočega leta umrli.

N.

„Danica“ 1900. leta in vabilo k njeni naročbi za 1901. leto.

Z januarjem 1901. leta nastopi „Zgodnja Danica“ svoj 52. oziroma 53. letni tečaj: prvokrat se je namreč prikazala četr. 4. prosinca l. 1849 na slovenskem obzorju. Leto poprej je nosila naslov „Slov. cerkveni časopis“. — „Cerkveni časopis“ in „Danica“ so slovenskemu svetu vzbudili slavni knežsko dr. Ivan Zlatoust Pogačar, obema listoma prvi nrednik.

Koliko je „Danica“ storila to dolgo dobo let, to spada v zgodovino verskega ter narodnega življenja slovenskega rodu.

Tem potem se je trudila stopati tudi za mojega dosedanjega dveletnega uredovanja.

Nepripravljen in uredništvu s cela neuk sem se sprejemši to nalogo trudil, da je napredoval list za listom gledé vsebine in gledé primerneje razdelitve tvarin. Kakoršna je sedaj, taka bode v prihodnjem svojem letniku brez bistvenih sprememb.

Sodelovali jej bodo tudi zanaprej na raznovrstnih nabožnih poljih skušeni stari pisalci in pa oni bujni mnogoštevilni mladi, ki so se ljubeznjivo lista oklenili že koj 1899. in 1900. leta tako, da so svojimi krasnimi doneski razveseljevali „Danicinih“ bralcev ter jim vzbujali to upapolno zavest, kako vneti in peresom oboroženi delalci na poprišči svete cerkve postanejo, ko le za malo časa stopijo med svoj rod kot delilci milosti Božijih in svojega naroda vneti dušni pastirji.

Pridružile so se listu v vezani in nevezani besedi še vrle ženske moči, vneto služeč naši vzvišeni stvari. Tudi one nočejo omagati v sodelovanju. Opozarjam drobnih proizvodov nekterih mladih pesnikov — pevcev po milostiji Božiji prav v pravem pomenu besede in velečastni cerkveni pesmi služečemu visokemu svätnemu dostojanstveniku, ki se je listu priklopil letošnje 1. polletije in mu mil bode tudi v naprej.

Nezazeljivo rano pa je tem delalnim vrstam in meni usodil Vsevladar to 1900. leto, ko je presadil v nebeške vrtove dva vrla mi alogizijeviska gojenca: še-le 22letnega ljubljanskega bogoslovca Mihaela Kogovšek in pa člana rimskemu germaniku le 22letnega doktorja prava, Ivana Juvana. Vnetnikoma za dobro ter najboljšo stvar še enkrat prosim obilega Božijega povrnila.

„Danica“ l. 1901 skonča župnik Lavtižarjev tehtnostni spis „Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.“ To obširno vednostno delo je pač one vrednosti, da bi se z njim ponašal slednji list, bodi si že tega ali drugega jezika. Koj, ko se dokonča ta spis — pride na njega mesto podrobnostna „Zgodovina Trsteniške župnije“ izpod vrlo večje dlani. Do mala vsaka številka donese tudi kak životopis slovanskih ublažencev in svetnikov. Če bo le prostora, natisne se še v tem letniku o. Adolf Doss-ova imenitna „Mladinina bisernica“ in pa zgodovina romanja mladega nam sodelalca v Lurd.

Vrhu tega „Danica“ priobči vse ljubljanske pastirske liste in še kateri sosebno merodajni, mi v porabo doposlani kacega sosednjega nam škofa.

Bralcem vname marsikatero iskrico do spodbudnega življenja „Razgled po tujini“ in po „Domovini“ ter „Listek“ — naslonjen do mala vselej sosebno na slovansko in slovensko ter avstrijsko zgodovino, v očeh kolikor mogoče milo kranjsko očetnjavo „Škofijska kronika“ prijavi kot do sedaj vse s cela zanesljive kranjske duhovske zadeve in pa o delovanju ljubljanskega škofa vesti, kot jih ne donese noben drug časnik.

Gledé pisave ohrani „Danica“ v vabilu za l. 1900 označeno svoje stalo o poluglasnici „e“ in o brezna glasnicah; a pred vsm pa jej bo mar jezikovi izoliki velepomembne „l-ove“ čistóbe to povdarjajoč, da jo danes trdé prav vsi oni peresniki, ki jim je res mar častite prihodnosti našega slovenskega narečija. — Le gledé črk „v“ in „u“ pripusti zanaprej pisalcem večje prostosti ne držeč se ob tem preveč poljubne fonetične pisave, kot jo uporablja naš slovnični prvák o. Stanislav Škrabec in s cela tudi ne tiste etimologične, kot jo je uvel v spis „Slovenski pravopis“.

prof. Levec, ker jej neredkokrat prav hudobno kljubuje staroslovenski Miklosičev slovar. Zato se kolikor mogoče vrne do Janežičevih še najutemeljenejih nauk o „v“ in „u“, koje je srečno uporabljal v svojih spisih tudi umrli kan. prof. Marn.

Čul sem in pismeno prejemal spodbudljivih glasov: kako ljubo je temu ali onemu „Danicino“ branje. Bilo mi je to v veliko zadoščenje. A želim pa ob takem, naj se namnoži še število naročnikov. Ne zadoščajo mi le gole simpatije — in za trud, „Danici“ darovan, je njenih naročnikov brezdvombeno premalo. Dokler je pa teh le v tem številu, založništvo ne more prijenjati v cenah.

Častita gospica-lastnica Blaznikove tiskarne mi je vsled moje prošnje rade volje dovolila prihodnjemu letniku novih vsakovrstnih črk in prepón ter boljšega „Danicinega“ papirja. Ob enem mi je obljubila vrejenega listovega oskrbovanja.

„Danicino“ založništvo naznanja za leto 1901 naslednje cene:

„Danica“ za vse leto stane po pošti	7 K — v.
„ „ „ pol leta „ „ „	3 „ 50 „
V Ljubljani prejemana za vs. leto	6 „ — „
„ „ „ „ pol leta	3 „ — „
„ „ „ „ 1/2 „	1 „ 50 „

Za prinašanje na dom se plačuje 80 v. na leto. Posamezne številke so po 20 v. Za nedletno spreminjanje adrese se plača 30 v.

Naročnina se pošilja najceneje poštними nakaznicami naslovom: „Blaznikova tiskarna v Ljubljani“.

Vsem Vam čč. „Danicinim“ pisateljem in bralcem, vsem Vam somišljenikom in prijateljem — vsem^u slovenskemu narodu naj Božija Vseusmiljenost podeli najblaženejšega 1901. novega leta.

Ljubljana, 24. decembra 1900.

Tomo Zupan.